

Министерство образования и науки Республики Татарстан
Государственное автономное профессиональное образовательное учреждение
«ЕЛАБУЖСКИЙ ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ КОЛЛЕДЖ»

Рассмотрено
на заседании ЦМК ОП, ПМ

Тол
О.Н. Голованова
«25» сентября 2021г.

Рассмотрено и принято на
Педагогическом совете
Протокол № 4 от 02.02 2021 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

ОП.08 Татарский язык и литература

для специальности СПО:

15.01.05 Сварщик (ручной и частично механизированной сварки (наплавки))

группа 131

2021 г.

“Татар теле һәм әдәбият” предметыннан төзелгән эш программасы түбәндәге дәүләт документларына нигезләнеп төзелде:

1. “Мәгариф турында” Россия Федерациясенең федераль Законы (29.12.2012 №273-ФЗ);
2. “Мәгариф турында” Татарстан Республикасы Законы (гамәлдәге редакциядә);
3. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы (2004 нче ел, 1нче июль)
4. Гомуми белем бирү оешмаларында рус телендә сөйләшүче балалар өчен “Татар теле” предметыннан үрнәк программа,- Казан китап нәшрияты, - 2016 ел
5. Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы “Алабуга политехник көллияте», дәүләт автоном һөнәри бирү учреждениесенең 2020-2021 нче уку елына укыту планы.

15.01.05 Кул белән һәм өлешчә механик юл белән эретеп ябыштыручы (эретелмәләр) (боерык) белгечлеге буенча төзелгән эш программасы Федераль Дәүләт стандартларында күрсәтелгән гомуми белем бирү нәтижеләренә куелган таләпләргә нигезләнеп эшләнде.

Төзүче оешма: Урта һөнәри белем бирүче «Алабуга политехник көллияте» дәүләт автоном мәгариф учреждениесе

Төзүче:

Мөхәмәдеева Рәмзия Мәкмүн кызы

СОДЕРЖАНИЕ

1. ПАСПОРТ ПРОГРАММЫ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	стр. 4
2. СТРУКТУРА И СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	6
3. ТЕМАТИЧЕСКИЙ ПЛАН	7
4. УСЛОВИЯ РЕАЛИЗАЦИИ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	13
5. КОНТРОЛЬ И ОЦЕНКА РЕЗУЛЬТАТОВ ОСВОЕНИЯ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	16

1. ПАСПОРТ ПРОГРАММЫ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

Татарский язык и литература

1.1. Область применения программы

программа учебной дисциплины является частью основной профессиональной образовательной программы в соответствии с ФГОС по специальности начального профессионального образования (далее НПО) 15.01.05 Кул белән һәм өлешчә механик юл белән эретеп ябыштыручы (эретелмәләр)

1.2. Место учебной дисциплины в структуре основной профессиональной образовательной программы: дисциплина входит в общеобразовательный цикл.

1.3. Цели и задачи учебной дисциплины – требования к результатам освоения дисциплины:

- Телне тулы бер система буларак күзаллау;
- Татар халкының этник төркемнәре һәм диалектлары, төрки телләр, татар теле, татар язуы, татар халкының рухи, әхлакый, мәдәни мирасы турында мәгълүмат бирү;
- Татар телен ижтимагый күренеш буларак аңлау, тел нормаларын саклап, тормышның төрле ситуацияләренә бәйлә рәвештә тел чараларын дөрес кулланып, үзара аралаша һәм аңлаша белү;
- рухи яктан үскән, үз-үзен танып белүгә һәм камилләштерүгә эзер булган, хәзерге заман көнөндә аңлы рәвештә эшчәнлеккә сәләтле шәхес тәрбияләү; дөньяга кешелекле кузаллау, милли үзән, гражданлык позицияләре, патриотизм хисләре, әдәбиятка һәм мәдәни байлыкка хөрмәт һәм мөхәббәт формалаштыру;
- әдәбиятның үзенчәлекләре турында аңлауны, әдәби текстны үзләштерү культурасын, әдәби процессның тарихи һәм эстетик яктан чикләнүен, аналитик һәм образлы итеп фикерләүне, укучыларның эстетик һәм ижади сәләтен, укуга булган кызыксынуын, әдәби зөвыгын, телдән һәм язмага сөйләмен үстерү;
- әдәби-теоретик белемнәрен кулланып әсәренә әдәби бербөтен итеп, үзләштерү белемнәрен, төрле төрдәге иңша язуны, кирәкле мәгълүматны эзләү, системалаштыру һәм куллануны (шул ук вакытта интернетка чыгып кирәкле мәгълүматны табуны) камилләштерү;
- укучыларның эстетик белем дәрәжәсен һәм әхлакый тәҗрибәсен баеп;
- туган һәм рус телендә язылган әсәрләренң рухи камиллегенң үзара бәйләнешен белүне, аларның охшаш яктарын һәм милли үзенчәлекләрен табып әдәби яктан чишү юлларын формалаштыру;

Компетенции.

1. Коммуникатив компетенция

- I.1. Сөйләм эшчәнлегенң төрләрән (тыңлап аңлау, сөйләү, уку, язу һәм язма сөйләм) үзләштерү.
- I.2. Укыган яки тыңланган текстның темасын, идеясен, төзелешен, жанрын ачыклау.
- I.3. Текст буенча әңгәмә үткәрү, әңгәмәдә катнашу, үз фикерен әйтү һәм дәлилләү.
- I.4. Телнең орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик нормаларын саклап, текстның телдән яки язмага эчтәлеген җиткерү.
- I.5. Төрле стиль һәм жанрларда текстлар төзү.
- I.6. Төрле типтагы язма эшләрне информацион технологияләр кулланып башкару.

II. Лингвистик (тел) компетенция

- II.1. Тел турында гомуми мәгълүмат. Татар теле һәм сөйләмнең ижтимагый-мәдәни роле. Татар теле һәм сөйләмнең функцияләре. Татар әдәби теле. Татар әдәби теленең формалашуы.
- II. 2. Татар әдәби теленең барлыкка килүе һәм үсеше.
- II. 3. Татар теленнән рус теленә, рус теленнән татар теленә тәржемә итү.
- II. 4.Төрле жанрда язылган текстларга лингвистик анализ ясау.

Этномәдәни компетенция

- III.1. Тел белән мәдәниятнең үзара бәйләнеше.
- III.2. Тел берәмлекләренең һәм чараларының халыкның милли үзенчәлекләрен сурәтләү мөмкинлекләрен ачу.
- III.3. Тәкъдим ителгән текстлардан халык авыз ижаты үрнәкләрен тану, аңлау, аларны сөйләмдә куллану.
- III.4.Татар теле һәм әдәбиятының башка милләтләр мәдәнияте, әдәбияты белән бәйләнеше.
- III.5. Татар сөйләме этикеты нормаларын дөрес һәм урынлы куллану.

ЛР 8 Проявляющий и демонстрирующий уважение к представителям различных этнокультурных, социальных, профессиональных и иных групп. Сопричастный к сохранению, преумножению и трансляции культурных традиций и ценностей многонационального российского государства

1.4. Рекомендуемое количество часов на освоение примерной программы учебной дисциплины:

максимальной учебной нагрузки обучающихся по специальности 15.01.05
Кул белән һәм өлешчә механик юл белән эретеп ябыштыручы (эретелмәләр)
44 часа, в том числе:

- обязательной аудиторной учебной нагрузки обучающихся 46 часов;
- самостоятельной работы обучающихся 5 часов.

2. СТРУКТУРА И СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

Объем учебной дисциплины и виды учебной работы по специальности
15.01.05 Кул белән һәм өлешчә механик юл белән эретеп ябыштыручы
(эретелмәләр)

Вид учебной работы	<i>Количество во часов</i>
Максимальная учебная нагрузка (всего)	88
Обязательная аудиторная учебная нагрузка (всего)	42
в том числе:	
Самостоятельная работа обучающегося (всего)	44
<i>Итоговая аттестация в форме дифференцированного зачета</i>	2

2.3. Тематический план и содержание учебной дисциплины «Татарский язык и литература» по специальности –
15.01.05 Кул белән һәм өлешчә механик юл белән эретеп ябыштыручы (эретелмәләр)

Наименование разделов и тем	Содержание учебного материала, лабораторные работы и практические занятия, самостоятельная работа обучающихся	Объем часов	Уровень освоения
1	2	3	4
Раздел I. Кереш. Ижтимагый күренеш буларак тел	Туган телнең яшәеше, үсеше. Жанлы һәм үле телләр турында төшенчә. Татарстан Республикасында татар телен һәм башка халыкларның ана телен ассимиляциядән саклау һәм үстерү чаралары. Татарстанда икетеллелек. Татар милли әдәби теленең язма тамырлары. Борынгы төрки әдәби тел, иске төрки әдәби тел, иске татар әдәби теле. Татарлар кулланган язу төрләре. Татар теленең төрки телләр гаиләсендә тоткан урыны. Татар теленең этногенезы. Татар диаспорасы.	2	2
Тема 1.1 Фонетика. Тартык һәм сузык авазлар.	Аваз һәм фонема.. Сузык һәм тартык авазлар. Татар телендә сузык һәм тартык авазлар. аваз һәм хәреф авазларның кулланышы Сүзләргә транскрипция ясау. Сүзләргә фонетик анализ ясау. Фонетик анализ. Эш кәгазьләре язу (гариза, ышанычнамә).	2	2
Тема 1.2 Сингармонизм, ассимиляция, редукция күренешләре.	Сузык авазлар үзгәреше. Тартык авазлар үзгәреше	2	2
Тема 1.3 Графика. Орфография. Орфоэпия.	Сүзләргә график анализ ясау. Орфография принциплары: фонетик, морфологик, тарихи-традицион, график, дифференциаль.	2	2
Тема 1.5 Мөстәкыйль эш №1.	Мөстәкыйль эш №1.	2	3

<p>Раздел II. Урта гасыр әдәбияты.- XX гасыр башы әдәбияты .</p>	<p>Тарихи-әдәби процесс һәм аның үзенчәлекләре. Матур әдәбиятныж кеше тормышында тоткан мөһим урыны. Кешенең һәм татар халкының борынгыдан алып бүген көнгә кадәр сузылган тормышын һәм яшәү рәвешен сәнгатьле чагылдыручы буларак татар әдәбияты. Әдәбият теориясе. Матур әдәбиятның милли үзенчәлеге турында төшенчә бирү.</p> <p>XIX йөз татар әдәбияты һәм милләт тарихы. Жәмгыять тормышына, мәгърифәт үсешенә тәэсир иткән факторлар. Г. Кандалый, Ш.Мәржәни, М.Акъегетзадә, З. Багиев иҗатларына гомуми күзәтү. Мәгърифәтчелек реализмы формалашу. Аның төп билгеләре һәм сыйфат үзенчәлекләре.</p> <p>XX гасыр башы әдәбиятында илдәге һәм дөньядагы сәяси-иҗтимагый хәлләр, бу гасырның социаль тәтәнүләре. Әдәбиятның яңа үрләргә күтәрелүе, 1905-1907 еллардан башлап егерменче елларга кадәр дәвам иткән ялган һәм ялгыш тенденция. Татар әдәбиятының яңа жанрларга һәм жанр төрләренә баюы. Әдәби юнәлешләр. Аның яңа баскычка күтәрелүе. Күренекле шагыйрьләр. Гражданлык лирикасының көчәюе. Сатира өлкәсендәге уңышлар. Жанр төрләре баю, сәнгатьчелек жәһәттеннән казанышлар.</p>	2	2
<p>Тема2.1 Болгар чоры: тарихы һәм мәдәнияты. Шәхес һәм шагыйрь буларак Кол Гали.</p>	<p>Татар әдәбияты тарихының чорларга бүленеше.Татар халкы төзелгән дәүләтләр (Болгар, Алтын Урда, Казан ханлыгы, Татарстан Республикасы).Дәүләт символлары.Язучы турында белешмә</p>	2	2
<p>Тема2.2 «Кыйссаи Йосыф» поэмасының татар әдәбиятында урыны.</p>	<p>Әсәрнең кулъязмалары һәм басмалары, әсәрнең идея-эстетик үзенчәлекләре</p>	2	2
<p>Тема2.3 Алтын Урда чоры әдәбияты. Котб һәм Габделмәжид әсәрләре.</p>	<p>Алтын Урда: тарихы һәм мәдәнияте «Хөсрәү вә ширин», «Күңел» әсәрләре.Сәйф Сараи эшчәнлеге.«Гөлстан бит-төрки» әсәре һәм «Сөһәйл вә Гөлдерсен»</p>	2	2

	дастаннарының идея эчтәлеге		
Тема 2.4 Дастан турында төшенчә. «Идегәй» дастанының төп сюжет сызыгы.	Шул чордагы яулап алу сугышлары һәм хакимлек өчен көрәш.	2	2
Тема 2. 5 Мөстәкыйль эш №2.	Мөстәкыйль эш №2.	2	3
Раздел III Тел – аралашу чарасы, ижтимагый һәм сәяси күренеш . Стилистика һәм сөйләм культуры.	Синтаксисның өйрәнү объекты - сөйләм төзелеше. Төп синтаксик һәм логик категорияләр арасында мөнәсәбәт. Сөйләү һәм фикерләүнең төп берәмлекләре буларак жөмлә һәм хөкем. Сөйләмнең төп үзенчәлекләре. Гади сөйләм сүзләре турындатөшенчә. Гади сөйләм сүзләре һәм диалекталь лексика. Гади сөйләм сүзләренең төрләре, аларның стилистик үзенчәлекләре. Аларның матур әдәбиятта кулланылышы.	2	2
Тема 3.1 Стыльләр турында гомуми мәълүмат.	Татар әдәби телнең функциональ стильләре. Матур әдәбият һәм эш кәгазьләре стильләре – Татар әдәби телне функциональ стильләре.Фәнни һәм публицистик стильләре гариза язу, указ язу.	2	2
Тема 3.2 Туры һәм кыек сөйләм.	Туры сөйләм. Туры сөйләмнең төп үзенчәлекләре. Кыек сөйләмнең тел үзенчәлекләре. Чит сөйләмле текст турында төшенчә. Туры сөйләмдә тыныш билгеләре. Туры сөйләмне кыек сөйләмгә әйләндерү.	2	2
Тема 3.3 Синтаксис. Сүзтезмә. Жөмләдә сүзләр бәйләнеше.	Сүзләр бәйләнеше. Тезүле һәм ияртүле бәйләнешләр. Ияртүле бәйләнешнең төрләре, аларның сөйләм оештырудагы роле. Синтаксисның өйрәнү объекты. Татар теленең синтаксик төзелешен өйрәнүгә багышланган хезмәтләр. Сүзтезмә. Сүзтезмәнең номинатив функциясе, төзелеше, төрләре һәм мәгънәләре. Сүзтезмәдә бәйләүче чаралар. Сүзләр арасында синтаксик бәйләнешләр һәм аларны белдерә торган чаралар. Сүзтезмәләр һәм аларның төрләре	2	2
Тема 3.4 Гади жөмлә. Ия белән хәбәрнең ярашуы.	Сөйләмнең төп берәмлеге буларак жөмлә. Жөмлә турында төшенчә. Жөмләнең хәбәр итү һәм чынбарлыкка мөнәсәбәт белдерү	2	2

	<p>функциясе. Жөмләнең грамматик нигезе. Жөмлә. Гади жөмлә. Ике составлы һәм бер составлы жөмлэләр. Жәенке һәм жыйнак жөмлэләр. Тулы һәм ким жөмлэләр. Хикәя, сорау, боеру, тойгылы жөмлэләр.</p>		
Тема 3. 5 Мөстәкыйль эш №3.	Мөстәкыйль эш №3.	2	3
Раздел IV 1920-2000 еллар әдәбияты.	<p>Әдәби проөесска гомуми характеристика. 20 нче елларда сатира, аның объектлары. Искелек белән көрәш үзенчәлекләренең әдәбиятта чагылуы. Илдә барган ижтимагый-сәяси үзгәрешләрененң әдәби проөесста чагылышы. Бөек Ватан сугышы һәм татар язучылары. Әсәрләрдә сугыш һәм кеше проблемасы. Әдәбиятның сугышчы хисләрен сурәтләүдә схемалылыкны жиңә баруы, хисләр һәм сурәтләү төсләренең баюы. Жәмгыяттә кискен үзгәрешләренң әдәбиятта чагылуы. Әсәрләрдә милли бәйсезлек һәм мөстәкыйллеккә омтылуы, милләтебез тарихына игътибарның омтылуы, артуы. Бүгенге әдәбиятта шәхес концепцияләрененң үзенчәлекләре.</p>	2	2
Тема 4.1 20 нче елларда илдә барган ижтимагый-сәяси үзгәрешләренң әдәбиятта чагылышы. Г.Ибраһимовның “Казакъ кызы”	<p>Әдәбиятта чор идеологиясенә буйсындырылып ижат иткән әсәрләр. Илдәге ижтимагый-сәяси үзгәрешләренң әдәбиятта чагылышы. Социалистик реализм методының әдәбият һәм сәнгаткә тәэсире. Әдәбиятта чор идеологиясенә буйсындырылып ижат иткән әсәрләр. Кеше психологиясененң заманга бәйле рәвештә үзгәреш кичерүе, татар халкының данлы тарихи сәхифәләре чагылышы. Г.Ибраһимовның “Казакъ кызы” романында милләт язмышы. Ыруглар арасында көрәш. Милли азатлык мәсәләләрененң милләт язмышына бәйле рәвештә ачылуы. 20 нче елларда илдә барган ижтимагый-сәяси үзгәрешләренң әдәбиятта чагылышы</p>	2	2

<p>Тема 4.2К. Тинчуринның “Сүнгән йолдызлар ” драмасының идея эчтәлеге.</p>	<p>К. Тинчуринның “Сүнгән йолдызлар ” драмасының идея эчтәлеге. тормыш юлы һәм ижаты. Драманың идея эчтәлеге Сугыш фажигасе аркасында килеп чыккан трагик вакыйгалар. Әсәрдәге мэхәббәт өчпочмагына нигезләнеп бпрган сюжетның ачылышы. Төрле соәиал катлам кешеләренең мэхәббәт хисләре алдында тигезлеген күрсәтү.</p>	<p>2</p>	<p>2</p>
<p>Тема 4.3 И. Такташның “Мэхәббәт тәүбәсе” поэмасының төзелеше.</p>	<p>И. Такташның “Мэхәббәт тәүбәсе” поэмасы. Поэмада реалистик образларның романтик алымы б/н сүрәтләнеше. Кеше кичерешләрен ачып бирүдә табигый күренешләренң чагылышы.</p>	<p>2</p>	<p>2</p>
<p>Тема 4.4 Г. Кутуйның “Тапшырылмаган хатлар” повестендә гаилә һәм мэхәббәт темалары.</p>	<p>Г. Кутуйның “Тапшырылмаган хатлар” повестендә гаилә һәм мэхәббәт темалары. Әсәрдә кеше психологиясенә катлаулы, каршылыклы якларын күрсәтү</p>	<p>2</p>	<p>2</p>
<p>Тема 4.19 Хәзерге чор әдәбияты</p>	<p>Хәзерге чор әдәбиятына күзәтү ясау. Әйдәп баручы прозаик, шагыйрь, драматурглар. Чорның әдәби тенденцияләре. Хәзерге чор поэзиясе. Р. Фәйзуллин, Р. Харисов, Р. Миңнуллин ижатларына күзәтү. Хәзерге чор прозасы. Татар прозаикларының тормыш турында объективрак фикер йөрткән омтылулары, тарихи әсәрләр тудырулары. Проза жанрында жәмгыять һәм шәхес мөнәсәбәте проблемасын яңача хәл иткән әсәрләр язылу. Тема төрлелеге. Р. Мөхәммәдиев “Ак кыялар турында хыял” Бүгенге көн драматургиясенә күзәтү ясау. Драматургиянең торышы. Чорның әдәби тенденцияләре. З. Хәким ижаты.</p>	<p>2</p>	<p>3</p>
	<p>Самостоятельная работа: выполнение домашних заданий по разделу 2. Примерная тематика внеаудиторной самостоятельной работы Г. Афзал һәм Р. Гаташ шигырьләрендә тәрбия мәсьәләләре</p>	<p><u>44</u></p>	

	С.Хәкимнең ижатында Ватан, туган жир темалары. М. Жәлил. “Моабит дөфтәрләре” циклы. Ж.Тәржеманов ижатын күзаллау- Ш.Галиев ижатын күзаллау, ижатлары. Х.Халиков ижатын күзаллау. Ж. Дәрзаман ижатын күзаллау Роберт Миннуллин ижаты.		
Дф. Зачет		2	
Итого		88	

3. УСЛОВИЯ РЕАЛИЗАЦИИ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

3.1. Требования к минимальному материально-техническому обеспечению

Реализация учебной дисциплины требует наличия учебного кабинета “Татарский язык и литература”

Оборудование учебного кабинета:

- посадочные места по количеству обучающихся;
- рабочее место преподавателя;
- комплект учебно-наглядных пособий «Татарский язык и литература»;
- раздаточный материал

Технические средства обучения:

- компьютер с лицензионным программным обеспечением и мультимедиапроектор.

3.2. Информационное обеспечение обучения

Перечень рекомендуемых учебных изданий, Интернет-ресурсов, дополнительной литературы

Төп чыганаclar:

- “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында”Татарстан Республикасы Законы (2004 ел, 1 июль).
- Татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт стандарты. – Татарстан Республикасының Мәгариф һәм фән министрлыгы, - Казан, 2008.
- Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәкт. 10 нчы сыйныф өчен дәреслек (татар балалары өчен) / Р.С. Абдуллина, Г.М. Шәйхиева. – Тулыл. 3 нче басма. –Казан: Мәгариф, 2012. – 158 б.
- Татар әдәбияты: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәкт. 10 нчы сыйныф өчен дәреслек – хрестоматия (татар балалары өчен) / Х.Й. Миннегулов,Н.С. Гыймадиева. – Тулыландырылган өченче басма. – Казан: Мәгариф, 2012. – 367 б.

- Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәкт. 11 нче сыйныфы өчен дәреслек (татар балалары өчен) / Ф.С. Сафиуллина, С.М. Ибраһимов. – Тулыландырылган 3 нче басма. – Мәгариф, 2012. – 247 б.
- Татар әдәбияты: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәкт. 11 нче сыйныф өчен дәреслек – хрестоматия (татар балалары өчен) / Ф.М. Мусин,
- З.Н. Хәбибуллина, Ә.М. Закирҗанов. – Яңадаң эшләнгән өченче басма. – Казан: Мәгариф, 2012. – 311б.
- Хәзерге татар әдәби теле: Күнегүләр: Югары һәм урта уку йортлары өчен. – Тулыландырылган 2 нче басма. – Казан: Мәгариф, 2012. – 344 б.

Өстәмә чыганаclar:

- Русско- татарский словарь. Около 47 000 слов. 3 – е издание, исправленное. Под редакцией доктора филологических наук Ф. А. Ганиева. – Москва:
- «Русский язык» - 1991
- Татарча – русча һәм русча – татарча кесә сүзлеге. – Казан, ТАРИХ, 2001. – 568 б.
- Әхмәтҗанов, Р. Татар теленең кыскача тарихи-этимологик сүзлеге / Р.Әхмәтҗанов– Казан: Тат. кит. нәшр,2001.
- Сафиуллина, Ф.С., Зәкиев М.З. Хәзерге татар әдәби теле / Ф.С. Сафиуллина, М.З. Зәкиев– Казан:Мәгариф, 2002.
- Сафиуллина, Ф.С., Зәкиев М.З. Хәзерге татар әдәби теле. Күнегүләр җыентыгы / Ф.С. Сафиуллина, М.З. Зәкиев– Казан: Мәгариф, 2002.
- Татар теленең аңлатмалы сүзлеге. – Казан: Матбугат йорты, 2005.
- Татар теленең орфографик сүзлеге. – Казан: Мәгариф, 2010.

Интернет ресурлар:

www.mon.tatar.ru

Татар теле һәм әдәбияты — Википедия ru.wikipedia.org/wiki/Татар теле

Мин татарча сөйләшәм www.proshkolu.ru

Tatar.com.ru: татар теле

Казан шәһәре администрациясенең рәсми сайты Week-end в Казани.

<http://www.belem.ru/>

<http://www.tugantelem.narod.ru>

4. КОНТРОЛЬ И ОЦЕНКА РЕЗУЛЬТАТОВ ОСВОЕНИЯ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

Результаты обучения (освоенные умения, усвоенные знания)	Формы и методы контроля и оценки результатов обучения
<i>1</i>	<i>2</i>
Умения:	
Орфография, орфоэпия нормаларын үзләштерү, фонетик анализ ясый белү.	практические занятия, внеаудиторная самостоятельная работа
Төрле сүзлекләрдән файдалану күнекмәләрен булдыру.	практические занятия
Сөйләмдә сүз төркемнәреннән дәрәҗә һәм урынлы файдалану, төгәл итеп анализлау	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа, практические занятия
Сүзләргә фонетик, морфологик, синтаксик	контрольная работа, внеаудиторная

анализ ясый белү күнекмәләрен булдыру, анализ үрнәкләрен камил белү.	самостоятельная работа
Сүз ясалышын, төзелешен, сүзтезмәләрне тикшерү үрнәкләрен камил белү.	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа практические занятия
Орфографик прициплар һәм аларның нормаларын белү.	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа
Стилистика һәм сөйләм культурасы нормаларын төгәл белү.	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа
Пунктуация кагыйдәләреннән дәрәс файдалану.	практические занятия
Татар һәм рус телендәге әсәрләргә телдән һәм язмача фикеренә белдерә, аларга бәя бирә алу.	практические занятия, выполнение индивидуальных проектных заданий
Өйрәнелгән әсәрләр буенча яки бирелгән тема буенча сочинение яза белү	практические занятия, внеаудиторная самостоятельная работа
Әдәби әсәрне ижтимагый һәм мәдәни тормыш күренешләре белән бәйләлектә аңлау.	практические занятия
Тәкъдим ителгән яки укучы үзе сайлаган әсәрләренә (шигырь, проза) яттан сөйләү.	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа
Язучыларның ижатларын, әсәрләрен чагыштырып уртак һәм аермалы якларын аңлата, бәяли белү.	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа
Дәрәслек белән эшләү, конспектлар төзү, белешмә әдәбияттан (төрле сүзлекләрдән, тәнкыйть материалларыннан, фәнни чыганақлардан һ.б.) файдалану күнекмәләре булу.	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа
Знания:	
Рун язуы турында төшенчә бирү.	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа практические занятия
Латин графикасының татар телендә үзенчәлекле кулланылышын күз алдына китерү.	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа практические занятия
Дәрәслек белән эшләү, конспектлар төзү, белешмә әдәбияттан (төрле сүзлекләрдән, тәнкыйть материалларыннан, фәнни чыганақлардан һ.б.) файдалану күнекмәләре булу	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа практические занятия
Әдәби тел нормаларының үсешен халык үсешенә бәйләп аңлата алу	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа практические занятия
Әдәби-тарихи процессның төп закончалықларын, этапларын, чор әдәбиятына зур өләш керткән әдипләр ижатын белү.	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа
Мәктәп курсында өйрәнелгән әсәрләренә чорларның үсеш тәртибендә өзлексез барыш итеп күзаллау	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа
Әдәбият тарихы һәм теориясе буенча белемнәргә (тема, проблема, идея, пафос, образлар системасы, сюжет-композиция,	практические занятия

телнең сәнгати сурәтләү чаралары, әдәби деталь) нигезләнеп, әдәби әсәрне анализлау һәм шәрехләү.	
Әсәрне чорга хас әдәби юнәлеш белән бәйлеләктә тикшерә һәм аңлата белү.	практические занятия, выполнение индивидуальных проектных заданий
Классик әдипләребезнең тормыш һәм иҗат юлларының төп фактларын белү.	контрольная работа
Әдәбият теориясенә караган иң әһәмиятле төшенчәләргә, аларның билгеләмәләрен белү (әдәби процесс, иҗат методы, сәнгатьчә алымнар-чаралар, анализ төрләре, язучының стили, әдәбият һәм чор, шәхес һәм җәмгыять бәйләнешләре).	контрольная работа, внеаудиторная самостоятельная работа
Татар әдәбиятында традицияләр һәм яңару процессы, жанрлар үсеше турында гомуми күзаллау булдыру	контрольная работа